

Boekbesprekingen

ROZIE, M. (ed.), *Fiscaal Strafrecht en Strafprocesrecht*, Gent, Mys & Breesch, 1996, 258 p.

In de periode mei tot november 1995 werd aan de Rechtsfaculteit van de V.U.B. een reeks van vijf studieavonden georganiseerd over een tiental thema's van het fiscaal straf- en strafprocesrecht. Het besproken werk is de verzameling van de referaten die naar aanleiding van deze studiecycclus door de verschillende auteurs, allen op één of andere wijze wetenschappelijk aan deze instelling verbonden, naar voor werden gebracht.

De eerste bijdrage van de hand van Kamervoorzitter M. ROZIE, tevens editor van het werk, behandelt de op datum van het schrijven van deze recensie ongewild bijzonder actuele problematiek van het gebruik van de resultaten van een fiscaal controle-onderzoek in een fiscaalstrafrechtelijk onderzoek en het spanningsveld dat daardoor kan ontstaan ten aanzien van het in artikel 6 E.V.R.M.-vervatte 'nemo tenetur-beginsel'. Gelet op het tijdstip van de cyclus dient deze bijdrage vandaag natuurlijk samen te worden gelezen met het uiteindelijke arrest SAUNDERS van 16 december 1996 van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens te Straatsburg, en waarin veel van wat deze auteur in 1995 stelde bij monde van dit arrest bevestigd wordt. Ook de rechtspracticus die zich geconfronteerd ziet met *fishing-expeditions* van één of andere fiscale administratie zal met vrucht deze bijdrage als denktank kunnen aanboren.

H. GEINGER, advocaat bij het Hof van Cassatie, onderzocht op haar beurt de omgekeerde situatie, nl. die van het gebruik van de resultaten van een strafrechtelijk onderzoek in een fiscaal controle-onderzoek. Wij onthouden uit deze bijdrage vooral de interessante problematiek en de door de auteur gesuggereerde benadering ervan voor de situatie die ontstaat wanneer een procureur-generaal eenzijdig aan een administratie inzage in een strafdossier geeft, terwijl dit aan de verdacht wordt ontzegd.

Professor F. DERUYCK analyseerde in welke mate de fiscaal-administratieve sancties, nl. de belastingverhogingen (art. 444 W.I.B.) en de administratieve boeten (art. 445 W.I.B.), maar ook de procedure waarbij deze worden opgelegd al dan niet aan de criteria van artikel 6 E.V.R.M. beantwoorden. Bij zijn gedegen onderzoek betreft de auteur de relevante Europese rechtspraak desbetreffend (o.a. arresten ÖZTÜRK, LUTZ) zonder vanzelfsprekend de nationaalrechtelijke bronnen uit het oog te verliezen. Met de besluiten geformuleerd in deze bijdrage, ligt voor elke fiscale pleiter een treinticket naar Straatsburg klaar.

In een tweede bijdrage van de hand van M. ROZIE wordt ingegaan op de bestaande mogelijkheden tot medewerking van belastingambtenaren aan het fiscaal-strafrechtelijk onderzoek. De auteur benadert dit netelige knelpunt aan de hand van een chronologisch overzicht waarbij het recht vóór en na de Wet van 4 augustus

tus 1986 maar ook de praktische gevolgen van de Wet van 28 december 1992, van de in uitvoering ervan genomen besluiten en van de Wet van 30 maart 1994 behandeld worden.

In een in verhouding tot de andere bijzonder lijvige bijdrage van 121 bladzijden behandelt P. DE HERT op exhaustieve wijze de internationale samenwerking inzake fiscale delicten en verbeurdverklaring vóór en na het Schengen-akkoord. Deze bijzonder technische regelgeving wordt door de auteur op grondige wijze in hoofdzaak op bruikbaarheid getoetst. Omdat de auteur zich niet beperkt heeft tot de eenvoudige vraag of de internationale vervolging van fiscale delicten (*sensu stricto*) mogelijk is maar integendeel terecht erop wijst dat dergelijke misdrijven vaak onder het 'mom' van EG-fraude, subsidiedelicten, voorwetenschap, valsheid in geschrifte, witwassen enz. worden aangekaart, biedt hij de rechtspracticus meteen een gedegen handleiding voor enkele problemen die zich naar aanleiding van de behandeling van een internationaalrechtelijke casus kunnen voordoen. Wanneer wij hier 'handleiding' schrijven wensen wij toch te benadrukken dat dit niet impliceert dat de bijdrage zou mogen worden beschouwd als een 'eerste inleiding tot ...'. Het staat ons integendeel voor dat vooral de ervaren practicus, die een zekere routine bezit in het hanteren van deze internationaalrechtelijke teksten nuttige informatie uit deze bijdrage zal putten; voor een internationaalrechtelijk 'groentje' is deze bijdrage wellicht een beetje indigest. Dat in casu één en ander niet op drie lijnen verwoord kan worden, moet meer aan de complexiteit van de behandelde materie dan aan de auteur worden toegeschreven. Wij waardeerden alvast de volgehouden systematische benadering en het rijke kritische apparaat (527 voetnoten).

Een internationaal karakter bezit eveneens het referaat van L.A. DENYS, fiscaal jurist, waarin o.a. wordt nagegaan in welke mate gegevens die verkregen werden door grensoverschrijdende informatie-uitwisseling tussen belastingadministraties in het kader van een strafrechtelijk onderzoek mogen en kunnen worden aangewend. Elkeen die zich geconfronteerd ziet met een strafzaak waarbij via een buitenlandse (belasting)administratie gegevens werden bekomen zal er dan ook goed aan doen vooraleer te vorderen, te pleiten of te oordelen deze bijdrage ter hand nemen.

In zijn derde bijdrage brengt M. ROZIE ons terug naar het nationale recht met een bespreking van o.a. de mate waarin bijzondere verbeurdverklaring van vermogensvoordelen bij de strafrechtelijke beoordeling van fiscale delicten mogelijk is (art. 42, derde lid, art. 43*bis* Sw. zoals ingevoegd bij Wet van 17 juli 1990). Ook andere aanverwante problemen, zoals de begroting van het door het fiscale misdrijf verkregen vermogensvoordeel, het facultatieve karakter en de relatie persoonlijk karakter van de straf versus de verbeurdverklaring lastens een rechtspersoon wordt behandeld. Hot items dus.

Professor A. DE NAUW, en men kan zich moeilijk een beter gids indenken, begeleidt de lezer in de ontstaansgeschiedenis en verder juridische ontwikkeling van het moeilijke misdrijf dat *witwassen* (art. 505 Sw.) heet. Vele vragen die gegeneerd worden door de wijzigingen van de Wet van 7 april 1995 aan de kwalificatie van dit misdrijf, worden door de auteur behandeld of opgelost. Ook biedt deze

bijdrage een kritische analyse van de werking van de Cel voor financiële informatieverwerking, alsook van de (niet strafrechtelijke) maatregelen die – alvast theoretisch – de detectie van witwaspraktijken zouden moeten vereenvoudigen.

Advocaat P. FAES sluit dit boek af met een korte maar spitse bijdrage over de mate waarin de algemene anti-rechtsmisbruikbepaling op het vlak van de inkomstenbelastingen (art. 344, § 1 W.I.B.) een invloed zou hebben op het fiscaal strafrecht. De auteur stelt duidelijke vragen en geeft ook duidelijke antwoorden, die wetenschappelijk goed zijn onderbouwd. Elkeen die geconfronteerd wordt met een vervolging op basis van de artikelen 449 of 450 W.I.B. leze deze bijdrage.

Tot slot past het de in het voorwoord door Decaan SPRUYT gewettigde fierheid omwille van dit initiatief te onderschrijven. Met dit referatenboek leverden de Brusselse auteurs een fraai technisch-hoogstaand werkstuk af dat door Mys & Breesch in handige en stevige vorm én in een leesbare letter werd 'ingeblikt'. Als we heel kritisch zijn, zouden we ons kunnen storen aan een (te groot) aantal zetfoutjes (vooral) in de bijdrage van DE HERT gaande van spelfouten (b.v. p. 69 'vermindert' i.p.v. 'verhindert'; p. 71 'rechsthulprol' i.p.v. 'rechtshulprol'; p. 136 'treffing' i.p.v. 'heffing' doch ook p. 223: 'art. 423 Sw.' i.p.v. 'art. 42, 3° Sw.') tot een aantal zinnen waar wellicht door het wegvallen van één of meer woorden de betekenis verloren gaat (b.v. p. 87 'Kan de Belg in België wegens wederspannigheid veroordeeld en naar Nederland uitgeweken of worden uitgeleverd?'; p. 88, een onafgewerkte zin: 'Deze formulering.'). Deze vormelijke tekortkomingen rechtvaardigen echter niet dat dit boek op de plank zou ontbreken van elkeen die in de dagelijkse praktijk met (internationaal) fiscaal strafrecht wordt geconfronteerd.

F. D'HONT

TRAVERSI, A., *La défense pénale, Techniques de l'argumentation et de l'art oratoire*, Traduction FANTOLI, M., Bruxelles, Bruylant, 1996, 210 p.

Het pleidooi in strafzaken is slechts een van de vormen van redekunst, maar wel een erg bijzondere en een zeer uitgewerkte. Toen het boek 'La défense pénale' op de vergadering van de hoofdredactie werd bovengehaald voor bespreking, keek men dan ook als vanzelfsprekend uit naar een advocaat. Tot ik de vraag stelde waarom het per se een strafpleiter moest zijn en geen bevoorrecht toehoorder, een rechter. Nu ja, vandaag toehoorder, want vroeger stond ik als lid van het openbaar ministerie aan de andere kant van de balie. Een kant die soms ook 'pleit'.

Het boek bestudeert de regels van de oude Griekse en Romeinse redekunst en herwerkt ze voor hedendaags, soms erg veranderd gebruik. Het omvat twee delen: het eerste bespreekt de techniek van de argumentatie, betoog of uiteenzetting, het tweede de overredingskunst. Het deel 'betoog' onderzoekt in opeenvolgende hoofdstukken: de studie van het proces en de keuze van de strategie van de verdediging, de logische waardering van de bewijselementen, de argumentatietechnieken, het zoeken van de argumenten en tenslotte het schikken ervan. Het deel